

شماره صندلی:	باسمه تعالی	نام درس: فارسی ۲	نمره با عدد:
نام:	اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	تاریخ امتحان: ۱۴۰۵/۳/۴	نمره با حروف:
نام خانوادگی:	اداره آموزش و پرورش منطقه ۶	زمان امتحان: ۹۰ دقیقه	امضای دبیر
کلاس:	دبیرستان ماندگار البرز	نام دبیر: آقای	
رشته:	پایه یازدهم	تعداد صفحه:	

بارم	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۰/۲۵	۱ در عبارت و بیت زیر کدام واژه ها با هم ترادف معنایی دارند؟ الف) شما جنگاوران سرافراز، در سال های دفاع، شجاعانه و مخلصانه جنگیدید و هرگز بار خفت و خوفی بر دوش نکشیدید. ب) به حشرم بده نامه در دست راست / ز هولم در آن روز بی باک کن	
۰/۵	۲ در کدام گزینه معنی واژه مشخص شده نادرست است ؟ درست آن را بنویسید. الف) آذرباد، یک مرغ عادی نبود که از تمرین سر بخورد. (سر بخورد : ناامید شود) ب) عینک، مثل تعلیمی و کراوات یک چیز فرنگی مآبی است . (تعلیمی : نوعی عصای سبک) ج) برانگیخت ابرش، برافشاند گرد (ابرش : اسبش) د) هر عصب و فکر به منبع بی شائبه ایمان وصل بود . (شائبه : آلودگی)	
۰/۲۵	۳ کدام گزینه معادل معنایی واژه مشخص شده نیست؟ « و در وی شکاری بسیار و اختلاف صیادان آن جا متواتر. » الف) صید ب) نخجیر ج) متصدد د) منسوب به شکار	
۰/۵	۴ املای همزه در کدام واژه یا واژه های زیر نادرست است ؟ شکل درست آن را بنویسید. مار بو آ – مبدء و مقصد – مؤذن – متلألئ و درخشان – شیئ نورانی	
۰/۵	۵ شکل درست املایی واژگان را از داخل کمانک برگزینید. الف) حالی (ثواب – صواب) آن باشد که جمله به طریق تعاون قوتی کنید. ب) غفلت هایم را حمل بر بی استعدادی و (مهملی – محملی) و ولنگاری کردند.	
۰/۵	۶ تعداد نادرست های املایی هر گزینه را بنویسید. الف) هلهله و آوای مرغان دریایی که برای به دست آوردن غذای خود به ساحل روی آورده بودند، در فضا تنین افکنده بود. ب) اتفاقاََ این آقای معلّم لحجه غلیظ شیرازی داشت و اصرار داشت که خیلی خیلی آمیانه صحبت کند.	
۰/۵	۷ در هر گزینه نادرست املایی را بیابید و درست آن را بنویسید . الف) رفیقی بذله گو که حُسن سیرت را با صَبَاهت توأم داشت، از خنده پسرک، شادمان، او را صدا زد. ب) چون یاران مولانا به آزار شمس برخواستند، شمس ناگزیر دل از قونیه برکند و عزم کرد که بدان شهر پرغوغا بازنیاید.	
۰/۲۵	۸ در بیت زیر، کدام واژه نقش دستوری یکسان با واژه مشخص شده عبارت « زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود » دارد ؟ ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت / دو چندان می شکفت و برگ می کرد	
۰/۵	۹ متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید . « یک روز صبح، وقتی با آموزگارش، بزرگ امید، مشغول تمرین حلقه زدن با بال های بسته بود، اندیشه ای در خاطرش گذشت و گفت: زرمیار، تو دیگر به من نیاز نداری، باید بکوشی طبیعت و جوهر خود را بیابی و آن ، طبیعت واقعی توست . طبیعتی که در باطن همه مرغان نهفته است. » الف) نخستین ترکیب اضافی را در متن پیدا کنید و بنویسید . ب) در متن بالا کدام یک از فعل های زیر به کار نرفته است؟ ۱)ماضی ساده ۲)ماضی بعید ۳)مضارع التزامی ۴)ماضی نقلی	

۱۰	نوع صفت های بیانی به کار رفته در عبارت زیر را بنویسید.	۰/۵
	موقع خواندن دکلمه های حماسی، شور و حال خاصی پیدا می کردم و همین حس را به بچه ها منتقل می کردم.	
۱۱	نوع وابسته های پیشین به کار رفته در عبارت زیر را بنویسید.	۰/۵
	«پانزده قرآن دادم و آن را از میرزا سلیمان خریدم و به چشمم گذاشتم و عینکی شدم .»	
۱۲	نوع حرف «را» در عبارت : «اگر ما را آفتی رسد از این شخص، از این موضع تواند بود.» با کدام گزینه یکسان است؟	۰/۲۵
	الف) آن را امیرالمؤمنین می روا دارد ستدن. ب) به من آورید آخر صنم گریزیا را ج) بفرمود پس کاوه را پادشاه	
۱۳	یکی از جمله های زیر، قابلیت مجهول شدن دارد. آن را مجهول نمایید.	۰/۵
	الف) اروپاییان کشتی ها و جهانگردهایشان را به دورترین نقاط جهان فرستادند. ب) چلچله ها گرداگرد درختان بزرگ می رقصیدند.	
۱۴	نقش دستوری موارد مشخص شده را بنویسید.	۰/۵
	الف) کز عشق به غایتی رسانم / کاو ماند اگر چه من نمانم ب) برداشته دل ز کار او بخت	
۱۵	نوع نقشی های تبعی به کار رفته در متن زیر را بنویسید .	۰/۵
	پیش بند چرمین کاوه، درفشی بود انقلابی که بر ضد پادشاه وقت، ضحاک، برافراشت. درفشی که پشتیبان آن، دل دردمند مردم رنج کشیده و بی پناه بود.	
۱۶	یکی از جمله های زیر، جمله مرکب است . جمله وابسته را در آن مشخص کنید .	۰/۲۵
	الف) از عکس ریاحین او ، پر زاغ چون دم طاووس نمودی . ب) مجنون چو حدیث عشق بشنید / اول بگریست، پس بخندید	
۱۷	واژه مشخص شده در بیت زیر، در گذر زمان مشمول کدام یک از وضعیتهای چهارگانه شده است؟	۰/۲۵
	سپر بر سر آورد شیر اله / علم کرد شمشیر آن ازدها	
<hr/>		
	(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۸	عبارت : « در زبان فارسی ، احادی توانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در هر کوچه و بازار می شنویم » بیانگر کدام ویژگی سبک سعدی است؟	۰/۲۵
۱۹	با توجه به بیت « در آن باران تیر و برق پولاد / میان شام رستاخیز می گشت:	
	الف) ترکیب « باران تیر » کدام آرایه ادبی را پدید آورده است؟ ب) کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ ج) در این بیت «اغراق» دیده می شود . درست ○ نادرست ○	۰/۷۵
۲۰	آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۷۵
	الف) خاک سوگند برداد به عزت و ذوالجلالی حق که مرا مبر (تشخیص – سجع) ب) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد (استعاره – مجاز) ج) حکم جلودار است بر هامون بتازید / هامون اگر دریا شود از خون بتازید (تشبیه – جناس همسان)	
۲۱	کدام یک از زمینه های حماسه در بیت زیر وجود دارد ؟	۰/۲۵
	همه سوی دوزخ نهادید روی / سپردید دل ها به گفتار اوی الف) ملی ب) قهرمانی ج) خرق عادت	
۲۲	به موارد زیر پاسخ کوتاه بدهید .	
	الف) قالب شعری مخصوص منظومه های داستانی : ..... ب) زمان رواج «چهارپاره» :	۰/۵
۲۳	در بیت « به ترانه های شیرین، به بهانه های زرین / بکشید سوی خانه، مه خوب خوش لقا را » کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟	۰/۲۵
	الف) کنایه ب) استعاره ج) حس آمیزی د) واج آرایبی	

از میان آرایه های درون کمانک، یک آرایه برجسته هر بیت را بنویسید. (حس آمیزی - حسن تعلیل - تضمین - جناس)

۰/۵

الف) چون رایت عشق آن جهانگیر / شد چون مه لیلی آسمان گیر

ب) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / «رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن»

۲۴

متناقض نما در کدام بیت به کار رفته است ؟

۰/۲۵

الف) به رقصی که بی پا و سر می کنند / چنین نغمه عشق سر می کنند

ب) در نابسته احسان گشاده است / به هر کس آنچه می بایست داده است

۲۵

پدید آورنده کدام یک از آثار زیر، نادرست معرفی شده است ؟

۰/۲۵

الف) مرصاد العباد : نجم الدین رازی

ب) روزها : دکتر اسلامی ندوشن

ج) پیامبر و دیوانه : جبران خلیل جبران

د) عباس میرزا، آغازگری تنها: واعظ کاشفی

۲۶

عبارت : «زود باشد که این پسر تو، آتش در سوختگان عالم زند» از عطار نیشابوری است که درباره ..... گفته است .

۰/۲۵

کدام گزینه، مصراع دوم بیت مقابل است ؟ خواستم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد / .....

۰/۲۵

الف) بی تو حتی مهربانی حالتی از کینه دارد

ب) عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد

۲۷

مصراع نخست بیت زیر را بنویسید.

۲۸

« ..... / عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد ؟

۰/۲۵

مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.

۲۹

کنم جان خود را فدای وطن / .....

۰/۲۵

مصراع زیر به صورت نامرتب آمده است؛ آن را مرتب کنید.

۳۰

کیش - دفاع - وطن - از - است - فرزاندگی

۰/۲۵

۳۱

پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

با توجه به عبارت : «اینجا، عشق معکوس گردد؛ اگر معشوق خواهد که از او بگریزد، او به هزار دست در دامنش آویزد. آن چه بود که

۰/۵

اول می گریختی و این چیست که امروز در می آویزی؟» درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید.

الف) مرجع ضمیر «او»، خداوند است . (درست / نادرست)

۳۲

ب) «دست» مجازا خواهش و درخواست است . (درست / نادرست)

از عبارت زیر، کدام مفهوم برداشت می شود ؟

۰/۲۵

«اروپا قدم های بزرگی در راه علم و صنعت برداشته، اما ای کاش، پا به پای این پیشرفت ها، اخلاق علم و فن هم رشد می کرد؛

وگرنه تیر و کمان با همه زبان هایش، دست کم برای تاریخ انسان، کم ضرر تر از توپ و تفنگ است.»

۳۳

الف) پیشرفت اخلاق علم و فن ب) تحسین پیشرفت اروپا ج) مفید بودن تیرو کمان د) خطر پیشرفت علم و صنعت

شاعر در بند زیر، مخاطب را از انجام چه کاری بر حذر می دارد؟

۰/۲۵

شما را اگر توان نباشد که کار خود به عشق در آمیزید، و پیوسته بار وظیفه ای را بی رغبت به دوش کشید، زنهار، دست از

کار بشوید.

۳۴

در موارد زیر، منظور از قسمت های مشخص شده را بنویسید.

۰/۵

الف) فرو می ریخت گردی زعفران رنگ / به روی نیزه ها و نیزه داران

ب) چه جانانه چرخ جنون می زند / دف عشق با دست خون می زند

۳۵

با توجه به بند زیر، در چه صورتی فرصت های پیش روی ما از دست می رود؟

۰/۲۵

گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده ای / ستاره ها را هم / نمی بینی.

۳۶

با توجه به عبارت زیر، ویژگی اخلاقی گوینده این سخن را بنویسید.

۰/۲۵

«من نیز فرزند این پدرم که این سخن گفت و علم از وی آموخته ام و اگر وی را یک روز دیده بودمی و احوال و عادات وی

بدانسته، واجب کردی که در مدت عمر پیروی او کردم؛ پس، چه جای آن که سال ها دیده ام .

۰/۲۵

سپهبد به گفتار او بنگرید / شگفت آمدش کان سخن ها شنید

(الف) رک و بی پرده حرف زدن کاوه
 (ب) شجاعت کاوه در حضور بزرگان کشورها
 (ج) بی باکی کاوه در اعتراض به ضحاک
 (د) شگفتی ضحاک از ظلمی که به کاوه شده است .

پیام کلی هر یک از ابیات و عبارات را از داخل گمانک برگزینید.

۰/۵

(الف) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش (برخورداری به اندازه تلاش – کسب روزی حلال)
 (ب) کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه (کمال گرایی عقل – ناتوانی از شناخت خدا)

مفهوم جمله « از لحاظ آشنایی با ادبیات، سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود برای طفل » چیست ؟

۰/۲۵

بند زیر را بخوانید و جاهای خالی را با پاسخ درست کامل کنید.

۰/۵

در این بند، « زین » نماد..... است . منظور شاعر از سفر به «دوردست ها» ..... است .

بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم / تو در کلبه و خیمه خود باز بمان / بگذار که سرخوش و سرمست به دوردست ها
 روم / و بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم.

با توجه به بیت: « درفشان لاله در وی چون چراغی / ولیک از دود او بر جانش داغی » :

۰/۵

(الف) منظور از «داغ» چیست ؟ (ب) مرجع ضمیر پیوسته بیت را بنویسید .

معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید .

(الف) امیر مسعود شبگیر برنشست .

۰/۵

(ب) اهمال جانب من جایز نشمری.

۰/۵

(ج) تو را به حضرت می برم که از تو خلیفتی می آفریند.

۰/۵

(د) پدرم دریادل بود؛ در لاتی کار شاهان را می کرد.

۰/۵

(ه) بانگ از جرس برخاست، وای من خموشم .

۰/۵

(و) جهان آفرین را به دل دشمن است

۰/۵

(ز) می گفت گرفته حلقه در بر / کامروز منم چو حلقه بر در

۰/۵

(ح) در آن دریای خون، در قرص خورشید / غروب آفتاب خویشتن دید

۰/۵

پرویز باشید!

گروه زبان و ادبیات فارسی